УДК 340.1:346.2:796(477)
DOI https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2026.5/29

Макаренков О. Л.
https://orcid.org/0000-0003-0042-165X
Запорізький національний університет

Удовика Л. Г.
https://orcid.org/0000-0001-9260-4474
Запорізький національний університет

Єрмоленко Д. О.
https://orcid.org/0009-0008-1334-5194
Запорізький національний університет

ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У СФЕРІ СПОРТУ: ПРИНЦИПИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ГАРАНТІЇ БАЛАНСУ ПУБЛІЧНИХ І ПРИВАТНИХ ІНТЕРЕСІВ

У статті досліджено правові умови узгодження суспільної доступності спортивної інфраструктури з інтересами приватного партнера у довгострокових інвестиційних відносинах. Нормативну основу становлять Закон України «Про публічно-приватне партнерство» 2025 року, законодавство про фізичну культуру і спорт, цивільне законодавство та міжнародні положення щодо участі у спортивному житті. Застосовано доктринальний аналіз і системне тлумачення правових норм; міжнародні стандарти та зарубіжні дослідження використано для оцінювання запропонованих договірних механізмів. Обґрунтовано, що рівність сторін договору не усуває відмінностей між їхніми правовими функціями, а взаємна вигода партнерів не вичерпує публічного інтересу. Права користувачів спортивної інфраструктури потребують самостійного врахування, оскільки вони зазвичай не беруть участі в погодженні інвестиційних умов. Запропоновано конкретизувати законодавчий принцип доступності суспільно значущих послуг через додаток до договору, який визначає обсяг і час доступу, категорії користувачів, правила оплати, відповідальних виконавців та способи захисту. Показано, чому загальна кількість відвідувань або формальне відкриття об'єкта не є достатніми показниками виконання соціальних зобов'язань. Розмежовано обов'язки, враховані у початковій ціні договору, нові вимоги публічного партнера та наслідки зовнішніх подій, які потребують окремого розподілу ризиків. Проаналізовано співвідношення гарантії стабільності законодавства, допустимих змін договору та його припинення з міркувань публічного інтересу. Розглянуто можливість використання конструкції договору на користь третьої особи для захисту визначених користувачів із застереженням щодо згоди на зміну або припинення відповідних прав. Науковий результат полягає в обґрунтуванні юридичного зв'язку між встановленою потребою громади, змістом послуги, її фінансуванням і доступним способом примусового виконання. Запропонований підхід конкретизує чинні принципи регулювання та може застосовуватися під час підготовки проєктів відновлення спортивної інфраструктури. Його фактична результативність потребує подальшої перевірки на матеріалах укладених договорів.

Ключові слова: *державно-приватне партнерство, спортивна інфраструктура, суспільні інтереси, договірні гарантії, доступ до послуг, розподіл ризиків, права третіх сторін.*

Постановка проблеми. Територіальна громада може зберігати право власності на спортивний комплекс, але фактично втратити вплив на те, хто й коли ним користується. Договір партнерства може докладно визначати вимоги до утримання будівлі та порядок розрахунків, водночас залишаючи операторові змогу віддавати найзручніші години комерційним клієнтам. Можлива й зворотна ситуація: після вкладення інвестицій орган місцевого самоврядування вимагає додаткових пільгових занять і тим самим ставить під загрозу фінансову життєздатність проєкту. В обох випадках проблема полягає в тому, як юридично визначено послугу, хто оплачує її надання та за яких умов сторони можуть змінювати домовленості.

© Макаренков О. Л., Удовика Л. Г., Єрмоленко Д. О., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Закон України «Про публічно-приватне партнерство» від 19 червня 2025 року дає безпосередню правову основу для розгляду цих питань. Він прямо поширюється на сферу спорту та закріплює доступність послуг для соціально вразливих груп населення серед принципів партнерства [1, ст. 3–4]. Отже, потрібно з'ясувати, як цей законодавчий принцип має втілюватися в конкретних договірних обов'язках і способах захисту. Самого повторення положень закону в описі проєкту недостатньо, щоб визначити, скільки годин школа може користуватися басейном, чи має постійно працювати пристосована для осіб з інвалідністю роздягальня та хто повинен відновити доступ у разі порушення.

Конституційний обов'язок держави дбати про розвиток фізичної культури і спорту визначає публічну мету її участі в таких відносинах. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» пов'язує заняття спортом із доступністю, безпекою та захистом інтересів користувачів [2, ст. 49; 3, ст. 3–4]. Водночас ці норми не встановлюють єдиної моделі фінансування всіх спортивних об'єктів. У кожному випадку слід обґрунтувати, якої саме послуги потребує громада і чому обрана форма її надання є доцільною.

У статті розглянуто партнерства, що передбачають створення або відновлення спортивних об'єктів та їх подальше використання для потреб громади. Основну увагу приділено комунальній інфраструктурі, якою користуються мешканці, школи та громадські організації. Об'єкти професійного спорту розглядаються тією мірою, якою вони допомагають з'ясувати, чому комерційний успіх не завжди означає суспільну користь. Спонсорство й неформальна співпраця залишаються поза основним предметом дослідження. Вихідна теза полягає в тому, що узгодження публічних і приватних інтересів потребує чітко визначених, фінансово забезпечених обов'язків щодо доступу, виконання яких можна вимагати протягом усього строку дії договору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідники публічно-приватного партнерства неодноразово ставили під сумнів припущення, що залучення приватного сектору саме по собі поліпшує надання публічних послуг. Г. Годж і К. Грев у своєму огляді виявили суперечливі дані щодо результативності довгострокових інфраструктурних договорів [4, с. 545]. А. Фабр і С. Страуб, узагальнюючи дослідження у сферах інфраструктури, охорони здоров'я та освіти, виокремлюють повторювані проблеми договірного регулювання, перегляду умов та інституційного середовища [5, с. 655]. Ці праці свідчать про потребу оцінювати кожен проєкт окремо. Брак у публічного органу коштів для початкових інвестицій ще не доводить переваг партнерства перед іншими способами надання послуг.

Економічний аналіз Е. Іосси та Д. Мартімора пояснює, чому розподіл завдань і стимули до скорочення витрат набувають особливого значення, коли договір не може вичерпно визначити всі складові якості послуги [6, с. 4]. Для спортивного об'єкта це створює цілком конкретний ризик: оператор може дотримуватися вимог до утримання будівлі, які легко перевірити, але водночас погіршувати менш помітні умови доступу. Дж. Форрер та співавтори досліджують пов'язане з цим питання публічної підзвітності через співвідношення партнерських домовленостей і цілей публічного сектору [7, с. 475]. У цій статті підзвітність розглядається не лише як управлінський нагляд, а й як наявність визначених обов'язків та правових наслідків їх порушення.

У спорті коло інтересів ширше за відносини між публічним замовником і приватним надавачем послуг. Y. Fang, P. He та T. Tan зараховують користувачів й інші організації до заінтересованих учасників спортивних партнерств, водночас відзначаючи домінування органів влади та інвесторів [8, с. 438]. С. Кеннеді та М. Розентрауб на прикладі об'єктів професійного спорту показують, чому громади потребують гарантій захисту після вкладення публічних ресурсів у проєкт [9, с. 436]. Запропонований ними механізм примусового відчуження майна для суспільних потреб належить до іншого правового середовища. Для цього дослідження важливий сам ризик залежності результатів публічних інвестицій від подальших комерційних рішень приватної сторони.

В українській науковій літературі Н. В. Статівка та К. В. Боднар розглядають кадрові потреби відбудови спортивної інфраструктури й пропонують співпрацю органів влади, бізнесу та закладів освіти [10, с. 99–100]. Їхній акцент на спроможності реалізувати проєкт важливий і для договірного регулювання: зобов'язання надати послугу ненадійне, якщо проєктна компанія або публічний орган не здатні виконати свою частину роботи. Зазначена праця присвячена кадровому забезпеченню, тоді як предметом цієї статті є правове становище користувачів та збереження їхнього доступу в разі зміни договору.

Наведені дослідження пояснюють, чому фінансування, спроможність сторін та інтереси користувачів потрібно розглядати у взаємозв'язку. У цій статті зосереджено увагу на вужчому питанні: як

у межах українського законодавства 2025 року пов'язати доступність послуг з укладенням договору, розподілом ризиків і способами захисту. Питання суспільної користі та участі користувачів уже висвітлювалися в науковій літературі. Проте вони потребують конкретизації щодо укладення, зміни та припинення договорів про спортивну інфраструктуру за новим законом.

Постановка завдання. Мета статті – визначити правові механізми, які дають змогу на практиці забезпечити баланс публічних і приватних інтересів у спортивних партнерствах. Для цього необхідно з'ясувати, що означає доступність для конкретного об'єкта, як розподілити витрати на її забезпечення та хто має право вимагати виконання відповідних обов'язків.

Дослідження ґрунтується на доктринальному аналізі. Закон про публічно-приватне партнерство 2025 року розглянуто в системному зв'язку із законодавством про фізичну культуру і спорт, Цивільним кодексом України та нормами про доступ до публічної інформації. Конвенцію про права осіб з інвалідністю використано як обов'язковий міжнародно-правовий орієнтир, а Міжнародну хартію фізичного виховання, фізичної активності та спорту ЮНЕСКО – як рекомендаційний стандарт. Це розмежування має практичне значення: сама Хартія не створює засобу договірного захисту в національному праві.

У дослідженні використано тексти законодавчих актів, доступні станом на 10 вересня 2026 року. Пропозиції стосуються загального законодавчого регулювання та не охоплюють усіх перехідних положень, підзаконних актів і донорських умов, що можуть застосовуватися до окремих проєктів. Наведені договірні ситуації є умовними прикладами. Інтерв'ю, опитування та оцінювання завершених українських проєктів не проводилися, тому стаття не доводить причинного зв'язку між запропонованими механізмами та практичними результатами їх застосування.

Виклад основного матеріалу. Правова природа партнерства та його публічна мета. Передусім потрібно правильно кваліфікувати правовідносини. Закон про публічно-приватне партнерство встановлює спеціальний правовий режим і розмежовує концесійний договір та договір ППП, який не є концесійним. Визначення останнього охоплює фінансування, будівництво або відновлення та технічне обслуговування об'єкта з переданням чи без передання функцій експлуатації або надання послуг [1, ст. 1–5]. Спортивне спонсорство, звичайний договір управління та інфраструктурне партнерство, яке відповідає вимогам закону, мають різну правову природу, хоча в усіх цих випадках можуть співпрацювати громада й бізнес.

Від правової кваліфікації залежить і належна процедура. Частина третя статті 2 виключає застосування загального законодавства про публічні закупівлі до відбору приватного партнера, виконання договору ППП та надання підтримки ППП. Це не скасовує конкурсного відбору: Закон про публічно-приватне партнерство передбачає власні процедури [1, ст. 2, 13]. Тому застосування правил закупівель без урахування спеціального режиму може призвести до хибного визначення як обов'язків публічного органу, так і процедурних гарантій інвестора.

У межах цього режиму договірна рівність і публічна відповідальність виконують різні функції. Рівність сторін означає, що орган влади не може нехтувати своїми зобов'язаннями лише через свій публічний статус. Водночас інтереси, які представляють сторони, не стають тотожними. Приватний партнер прагне отримати дохід у межах погодженого розподілу ризиків. Публічний партнер має також обґрунтувати використання публічного майна та коштів для надання послуг людям, які не беруть участі в погодженні інвестиційних умов.

Отже, взаємна вигода сторін не є достатнім критерієм дотримання публічного інтересу. Невеликі виплати з місцевого бюджету можуть бути наслідком того, що більшість зручних годин відведено клієнтам, готовим платити більше. Для органу місцевого самоврядування та оператора така домовленість може бути привабливою, хоча вона обмежує користування об'єктом громадою, заради якої проєкт і обґрунтовували. Збереження права комунальної власності цього не виправляє: право на будівлю саме по собі не визначає розкладу її роботи та правил допуску відвідувачів.

Пропонуємо до остаточного погодження умов договору готувати обґрунтування потреби в послузі. У ньому слід визначити майбутніх користувачів, пояснити, чого бракує в наявній інфраструктурі, та оцінити альтернативні способи задоволення цієї потреби. Таке обґрунтування конкретизувало б передбачений законом аналіз ефективності, не спираючись на припущення, що будь-яка інвестиція у спорт неодмінно приносить суспільну користь [1, ст. 11]. Арена для професійного спорту може відповідати законним цілям громади, однак очікуваний престиж чи витрати приїжджих відвідувачів потрібно оцінювати окремо від доступності спортивних об'єктів для мешканців.

Під час оцінювання потрібно також розмежувати функції публічного органу та проєктної компанії. Якщо приватний партнер утримує будівлю, а заняття організовує комунальна установа, причиною обмеження доступу можуть бути саме її рішення щодо розкладу чи бронювання. Договірна відповідальність має відповідати розподілу завдань. Покладати на інвестора всі порушення доступу так само необґрунтовано, як і залишати невизначеними обов'язки комунальної установи.

Конкретизація умов доступу в договорі. Доступність залежить від того, за яких умов людина справді може скористатися послугою. Частина п'ята статті 30 Конвенції про права осіб з інвалідністю стосується доступу до спортивних об'єктів, послуг і заходів, зокрема участі дітей з інвалідністю [11]. Хартія ЮНЕСКО також пов'язує участь у спорті з інклюзивними можливостями та належною інфраструктурою, хоча має інший правовий статус [12, ст. 1, 8]. Обидва документи дають підстави оцінювати доступність з огляду на реальні можливості користувачів, а не лише на наявність будівлі.

Обґрунтовану потребу в послузі доцільно закріпити в додатку до договору через конкретні обов'язки щодо відповідного об'єкта. Для басейну це можуть бути визначені години для шкільних занять, доступні роздягальні та встановлена плата за пільгові сеанси. У додатку потрібно відокремити час для загального користування від періодів, правомірно відведених клубам, змаганням або комерційним заходам. Для кожного обов'язку слід визначити виконавця й спосіб перевірки виконання.

Час надання послуги є частиною змісту зобов'язання. Обіцянка виділити двадцять годин для потреб громади може виявитися малокорисною, якщо цей час припадає на шкільні уроки або на години, коли громадський транспорт уже не працює. Подібна проблема виникає, коли оператор формально пропонує пільговий тариф, але умови бронювання не дають тим, для кого його запроваджено, отримати місця.

Отже, умови в додатку мають бути достатньо чіткими, щоб незалежний орган розгляду спору міг установити, чи порушено зобов'язання. Для цього не потрібна єдина загальнодержавна квота для всіх спортивних споруд. Належний обсяг послуг залежить від місцевого попиту, виду занять та можливостей сусідніх об'єктів. Спільна структура договорів цілком сумісна з різним змістом зобов'язань. Вона допомагає визначити коло питань, які сторони мають погодити, але не повинна підміняти оцінку потреби довільним кількісним показником.

Фінансова доступність потребує передбаченого законом механізму оплати. Закріплене право займатися спортом не означає, що кожен об'єкт під приватним управлінням має бути безоплатним для всіх [3, ст. 3]. Якщо публічний партнер вимагає безоплатного або пільгового доступу понад загальнообов'язкові вимоги, відповідні витрати потрібно врахувати у фінансовій моделі проєкту. Правила отримання пільг мають бути зрозумілими й не створювати надмірного документального навантаження. Програма для малозабезпечених сімей може не спрацювати, якщо заради невеликої знижки потрібно розкривати невиправдано великий обсяг особистих відомостей або проходити складну процедуру.

Важливо також пов'язати оплату послуг із дотриманням умов доступу. Якщо винагорода залежить лише від того, чи відчинений об'єкт, оператор має недостатньо стимулів зберігати погоджений розподіл занять. Коли доступ контролює приватний партнер, порядок оплати має враховувати підтверджені випадки ненадання передбачених договором сеансів. Якщо допуском відвідувачів керує інша установа, її обов'язки та звітність потрібно врегулювати окремо. Виконавець технічного обслуговування не повинен втрачати оплату через те, що школа не організувала перевезення учнів.

Відвідуваність дає корисну інформацію, але не замінює перевірки виконання договору. Об'єкт може мати багато відвідувачів і водночас систематично обмежувати доступ невеликої групи, права якої підлягають захисту. І навпаки, належно організоване заняття може зібрати мало учасників з причин, незалежних від оператора. Тому у звітності слід розмежовувати готовність надати обіцяну послугу та фактичний попит на неї. Це дає змогу з'ясувати причини низької участі, не визнаючи її автоматично порушенням з боку приватного партнера.

Окремої уваги потребують безпека та інклюзивність. Навіть фізично доступний об'єкт може не мати працівників, підготовлених до проведення передбачених занять. Законодавство про спорт установлює захисні обов'язки, зокрема щодо дітей у закладах фізичної культури і спорту [3, ст. 4-2]. У договірних документах потрібно визначити, хто відповідає за відповідні заходи. Зменшення оплати не може замінити дотримання обов'язкових правил безпеки й фактично дозволити продовження небезпечної діяльності.

Фінансування доступності та розподіл ризиків виконання. Вартість зобов'язань із надання суспільно значущих послуг зазвичай має бути зрозумілою вже під час підготовки конкурсних пропозицій. Коли учасники розраховують ціну однакового обсягу послуг, їхні пропозиції можна коректно порівнювати. Якщо ж публічний орган відкладає визначення пільгових умов до завершення конкурсу, учасники можуть по-різному оцінити комерційні можливості об'єкта. Тоді за зовні порівнюваними цінами стоятимуть різні зобов'язання.

Закон про публічно-приватне партнерство передбачає публічні платежі та співфінансування серед механізмів підтримки [1, ст. 43]. Однак сама наявність цих механізмів не доводить, що конкретне зобов'язання є фінансово посильним і взяте в межах належних повноважень. Публічний орган має оцінити тривалість та умови своїх зобов'язань, зокрема можливі витрати за несприятливих сценаріїв. Об'єкт, початкове будівництво якого профінансував інвестор, надалі може потребувати значних бюджетних видатків. Зарубіжні дослідження також дають підстави враховувати ці тривалі зобов'язання, не зводячи оцінку проєкту до початкового внеску капіталу [5, с. 655].

Потрібно розмежовувати обов'язки, включені до початкових умов надання послуг, та подальші зміни. Оператор не має отримувати додаткову оплату лише за виконання вимоги доступності, яку він уже врахував у конкурсній ціні. Якщо ж публічний орган згодом просить розширити програму, фінансові наслідки слід оцінити за погодженою процедурою зміни договору в межах, дозволених законом. Інакше на інвестора покладається неоцінений ризик нових публічних вимог. Це може стримати участь у проєкті або спонукати його компенсувати витрати шляхом обмеження інших послуг.

Іншого підходу потребують зовнішні події. Подорожчання енергії, тривале припинення комунальних послуг і пошкодження об'єкта відрізняються від рішення оператора скасувати збиткове заняття. Ці ситуації також не обов'язково дають підстави для однакових заходів захисту. Договір має визначати відповідну подію, обов'язки, на виконання яких вона впливає, та необхідні докази, а також заходи зі зменшення наслідків і строк застосування послаблень. Загальна обіцянка відновлювати фінансову рівновагу проєкту щоразу, коли знижується прибутковість, розмиває межі ризиків, які інвестор узяв на себе.

Під час війни ці розмежування набувають особливої ваги. Не можна виходити з того, що будь-яка безпекова подія є непередбачуваною для договору, укладеного в умовах збройного конфлікту, або що всі пов'язані з нею збитки підлягають страхуванню. Оцінювати потрібно конкретну, визначену договором подію та її вплив на виконання зобов'язань. Можливість фінансування чи страхового покриття слід установлювати для кожного проєкту окремо. Саме існування програм відбудови цього не гарантує.

Оцінюванню підлягає й поведінка публічного партнера. Несвоєчасне передання майданчика або ненадання погодженого ресурсу може перешкодити операторові виконати зобов'язання щодо доступу. Заходи захисту мають відповідати доведеним наслідкам такого порушення й не обов'язково охоплювати втрати, які з ним не пов'язані. Так зберігається взаємність договірних обов'язків, а виплата компенсації з публічних коштів залишається пов'язаною з причинним зв'язком та погодженим розподілом ризиків.

Такої самої точності потребує зменшення платежів за порушення умов надання послуг. Підстави й порядок розрахунку відповідних сум мають бути відомі заздалегідь, а їх застосування – доступним для оскарження. Слід розрізняти одиничну адміністративну помилку та систематичне обмеження доступу. Якщо відвідувачам загрожує небезпека, можуть знадобитися негайні захисні заходи. Натомість помилка в розкладі, яку можна виправити, може вимагати відновлення заняття та пропорційного зменшення оплати. Спосіб реагування має відповідати характеру порушення.

Зміна договору та межі розсуду публічного партнера. Довгостроковий договір не може передбачити всі майбутні потреби у спортивних послугах. Демографічні зміни здатні вплинути на співвідношення шкільних занять, реабілітаційних програм і клубних тренувань. Правове завдання полягає в тому, щоб дозволити обґрунтоване пристосування послуг до нових потреб, зберігаючи встановлені законом межі перегляду умов, за якими відбувся конкурс.

Стаття 36 Закону про публічно-приватне партнерство допускає визначені зміни договору та враховує можливість заздалегідь закріпити чіткі умови його перегляду в початковій документації. Водночас вона визначає зміни, що потребують нового конкурсу [1, ст. 36]. Ці обмеження слід ураховувати під час підготовки додатка про послуги. Наприклад, він може передбачати обмежений перерозподіл годин у встановлених межах і спосіб обчислення фінансових наслідків. Самої згоди сторін для правомірності зміни недостатньо.

Особливо важливо це тоді, коли скорочення доступу громади пропонують як спосіб подолати фінансові труднощі. Вилучення значної частини послуг може настільки змінити договір, що це матиме значення для умов первинного конкурсу. Публічний орган повинен перевірити це до погодження на привабливе, на перший погляд, зменшення щорічного платежу. Так само розширення пільгового користування не стає безвитратним через його суспільно корисну мету. В обох випадках потрібна обґрунтована оцінка того, як зміна вплине на зміст договірних зобов'язань.

Додаткову гарантію становить стабільність законодавства, однак її межі потрібно визначати точно. Стаття 44 захищає застосування відповідного законодавства про партнерство та визначених положень податкового законодавства з урахуванням установлених законом винятків [1, ст. 44]. Звідси не випливає загальне звільнення інвестора від усіх нових правил, що стосуються спортивного об'єкта. Застосування конкретної вимоги залежить від змісту й предмета гарантії та відповідних правових норм. Тому, заявляючи вимогу про договірний захист, слід указати, яке саме правове становище охоплює гарантія, а не посилатися на стабільність загалом.

Передбачене законом розірвання договору в публічних інтересах також має фінансові наслідки. Частина четверта статті 38 пов'язує його з договірними наслідками, встановленими для істотного порушення з боку публічного партнера [1]. Отже, це повноваження не дає змоги повернути об'єкт без урегулювання погоджених наслідків для інвестора. Водночас обов'язок сплатити компенсацію не усуває потреби обґрунтувати дійсну публічну підставу розірвання.

Пропонуємо документувати, чому продовження виконання договору, його допустима зміна або тимчасові заходи не дають змоги належно розв'язати виявлену проблему. Це рекомендація щодо здійснення відповідного повноваження та його договірного врегулювання, а не твердження, що стаття 38 прямо встановлює таку послідовність дій. Поряд із фінансовими вимогами потрібно оцінити ризик перерви в наданні послуг. Припинення участі інвестора саме по собі не забезпечує школам і мешканцям подальшої можливості користуватися об'єктом.

Захист прав користувачів та забезпечення виконання зобов'язань. Зазвичай право вимагати від інвестора виконання договору належить публічному партнерові. Така модель працює, коли орган влади контролює надання послуг і реагує на порушення. Проблеми виникають, якщо він погоджується з обмеженням доступу в обмін на фінансову поступку або якщо постраждалі користувачі не можуть отримати інформацію для підтвердження невиконання. Їхня залежність від дій публічного партнера створює окрему вразливість правового захисту.

Оприлюднення умов доступу та процедура розгляду скарг можуть зменшити цю вразливість, але не замінюють права вимагати виконання договірного обов'язку. Процедура має визначати відповідальну установу, передбачати вмотивовану відповідь і зберігати можливість скористатися іншими встановленими законом способами захисту. Потрібно також розрізняти скаргу на надавача послуги та оскарження дії чи бездіяльності органу влади. Належна юрисдикція залежить від характеру відповідних правовідносин; сама назва «публічно-приватне партнерство» цього питання не вирішує.

Один із можливих договірних механізмів передбачено статтею 636 Цивільного кодексу України. Вона дозволяє встановити виконання на користь третьої особи, визначеної або не визначеної в договорі, та надає вигодонабувачеві право вимагати виконання з урахуванням застережень цієї норми [13, ст. 636]. Отже, конкретній школі або категорії користувачів, склад якої можна встановити, потенційно можна надати прямо передбачене право щодо визначених умов доступу. Це договірна можливість, яку потрібно оцінювати з урахуванням спеціального правового режиму. Вона не означає, що кожен мешканець автоматично набуває права вимоги за будь-яким договором ППП.

Водночас цей механізм має наслідок, який слід урахувати ще під час підготовки договору. Після того як третя особа висловила намір скористатися своїм правом, частина третя статті 636 обмежує можливість зміни або розірвання договору без її згоди, якщо інше не встановлено договором або законом [13]. Надто широке формулювання прав користувачів може ускладнити подальше коригування послуг. Тому слід визначити зміст права та допустимі межі його зміни, дотримуючись імперативних норм і самостійних обмежень Закону про публічно-приватне партнерство. Водночас право, яке можна скасувати на нічим не обмежений розсуд сторін, майже не захищає користувача.

Якщо інвестиційний договір не підходить для закріплення таких прав, доступ школи чи організації можна врегулювати окремим договором про надання послуг. Документи потрібно узгодити між собою, щоб зміна основного проєкту ненавмисно

не припинила зобов'язання перед користувачами. Вибір конструкції залежить від того, хто організовує заняття, хто їх оплачує та хто може вимагати захисту. Залучати всіх користувачів як сторони фінансових домовленостей для цього не потрібно.

Обидві моделі потребують прозорості. Закон України «Про доступ до публічної інформації» встановлює критерії допустимості обмежень і окремо регулює інформацію про публічні кошти та майно [14, ст. 6]. Тому підстави для комерційної конфіденційності слід оцінювати щодо конкретних відомостей. Не можна заздалегідь вважати конфіденційним увесь додаток про послуги або кожне пояснення причин скорочення доступу. Водночас законні обмеження можуть залишатися необхідними, зокрема для захисту безпекової інформації та персональних даних.

Під час виконання договору публічний орган має зберігати відомості про проведені заняття, випадки закриття об'єкта та вжиті заходи для усунення порушень. Для звітності зазвичай достатньо узагальнених даних. Оприлюднювати імена користувачів або відомості про їхнє здоров'я для підтвердження виконання умов доступу не потрібно. Якщо органові бракує технічної спроможності оцінити виконання, доцільною може бути незалежна перевірка. При цьому має залишатися чітко визначеним, хто зобов'язаний реагувати на її результати.

Безперервність доступу слід забезпечувати й у разі заміни приватного партнера. Стаття 39 визначає правові підстави такої заміни та пов'язаних із нею прямих договорів у передбачених законом випадках [1]. Під час правомірної заміни потрібно врегулювати подальше виконання обов'язків щодо доступу. Інакше заходи, спрямовані на збереження фінансування, можуть залишити невирішеним питання послуг. Аналогічна проблема виникає після закінчення строку договору: публічному органові потрібні експлуатаційні відомості та організаційні домовленості, які дозволять зберегти роботу об'єкта після його передання.

Висновки. Прийнятна для публічного органу та інвестора ціна ще не доводить, що спортивне партнерство відповідає публічному інтересу. Доступ користувачів має бути закріплений у правовій структурі проєкту. Договірна рівність захищає інвестора, а публічна відповідальність зобов'язує орган влади обґрунтувати, які послуги отримає громада.

Закон про публічно-приватне партнерство 2025 року вже дає основу для захисту доступності. Основна пропозиція полягає в конкретизації цього принципу через додаток до договору про послуги, пов'язаний з обґрунтованою потребою громади. У ньому слід визначити умови доступу, витрати на їх забезпечення та відповідального виконавця. Саме відкриття об'єкта або загальна кількість відвідувань не замінюють перевірки виконання цих зобов'язань.

Передбачуваність партнерства потребує розмежування початкових обов'язків, нових вимог публічного партнера та наслідків зовнішніх подій. Зміну договору й розірвання в публічних інтересах слід оцінювати в установлених законом межах, ураховуючи фінансові наслідки та вплив на надання послуг. Гарантія стабільності законодавства діє у визначеній сфері й не створює необмеженої гарантії прибутковості.

Захист прав потребує уваги до осіб, які не є сторонами основного договору. Чітко визначені права третіх осіб, узгоджені договори про надання послуг і доступні процедури розгляду скарг становлять різні способи захисту користувачів. Під час їх запровадження потрібно враховувати наслідки зміни та припинення договору, а також питання юрисдикції. Ці механізми доповнюють публічна звітність і збереження обов'язків щодо доступу під час заміни партнера або передання об'єкта.

Запропонований зв'язок між потребою громади, юридично забезпеченим доступом і належним фінансуванням може бути основою для підготовки договорів із відбудови спортивної інфраструктури. Подальші дослідження мають перевірити, чи допомагають ці механізми зберігати доступність під час перегляду умов, зміни оператора та перебоїв у роботі об'єктів.

Список літератури:

1. Про публічно-приватне партнерство : Закон України від 19.06.2025 № 4510-IX. Відомості Верховної Ради України. 2025. № 43–45. Ст. 192. URL: https://docs.dtkt.ua/doc/4510-20 (дата звернення: 10.09.2026).

2. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Ст. 49. URL: https://protocol.ua/ua/konstitutsiya_ukraini_stattya_49/ (дата звернення: 10.09.2026).

3. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24.12.1993 № 3808-XII. URL: https://docs.dtkt.ua/doc/3808-12 (дата звернення: 10.09.2026).

4. Hodge G. A., Greve C. Public–Private Partnerships: An International Performance Review. *Public Administration Review*. 2007. Vol. 67, no. 3. P. 545–558. DOI: https://doi.org/10.1111/j.1540-6210.2007.00736.x.

5. Fabre A., Straub S. The Impact of Public–Private Partnerships (PPPs) in Infrastructure, Health, and Education. *Journal of Economic Literature*. 2023. Vol. 61, no. 2. P. 655–715. DOI: https://doi.org/10.1257/jel.20211607.

6. Iossa E., Martimort D. The Simple Microeconomics of Public–Private Partnerships. Journal of Public Economic Theory. 2015. Vol. 17, no. 1. P. 4–48. DOI: https://doi.org/10.1111/jpet.12114.

7. Forrer J., Kee J. E., Newcomer K. E., Boyer E. Public–Private Partnerships and the Public Accountability Question. *Public Administration Review*. 2010. Vol. 70, no. 3. P. 475–484. DOI: https://doi.org/10.1111/j.1540-6210.2010.02161.x.

8. Fang Y., He P., Tan T. A Study on Public-Private Partnership Development in Sports From the Perspective of the Stakeholder. Proceedings of the Second International Symposium on Management and Social Sciences (ISMSS 2020). *Advances in Social Science, Education and Humanities Research.* 2020. Vol. 500. P. 438–444. DOI: https://doi.org/10.2991/assehr.k.201202.153.

9. Kennedy S. S., Rosentraub M. S. Public-Private Partnerships, Professional Sports Teams and the Protection of the Public's Interests. *The American Review of Public Administration*. 2000. Vol. 30, no. 4. P. 436–459. DOI: https://doi.org/10.1177/02750740022064768.

10. Статівка Н. В., Боднар К. В. Публічно-приватне партнерство як механізм залучення кадрових ресурсів при відбудові спортивної інфраструктури в післявоєнній Україні. *Актуальні проблеми державного управління*. 2024. № 2 (65). С. 99–129. DOI: https://doi.org/10.26565/1684-8489-2024-2-06.

11. Convention on the Rights of Persons with Disabilities. United Nations, 13 December 2006. Arts. 9, 30. Official Ukrainian translation. URL: https://docs.dtkt.ua/doc/995_g71 (accessed: 10.09.2026).

12. UNESCO. International Charter of Physical Education, Physical Activity and Sport. Paris, 17 November 2015. URL: https://www.unesco.org/en/legal-affairs/international-charter-physical-education-physical-activity-and-sport (accessed: 10.09.2026).

13. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. Ст. 636. URL: https://protocol.ua/ua/tsivilniy_kodeks_ukraini_stattya_636/ (дата звернення: 10.09.2026).

14. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: https://docs.dtkt.ua/doc/2939-17 (дата звернення: 10.09.2026).

Makarenkov O. L., Udovyka L. H., Yermolenko D. O. PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS IN SPORTS: PRINCIPLES OF LEGAL REGULATION AND GUARANTEES FOR BALANCING PUBLIC AND PRIVATE INTERESTS

This article examines the legal conditions for reconciling public access to sports infrastructure with the interests of private partners within long-term investment relationships. The regulatory framework comprises the 2025 Law of Ukraine "On Public-Private Partnerships," legislation on physical culture and sports, civil law, and international provisions regarding participation in sporting life. The study employs doctrinal analysis and the systemic interpretation of legal norms, utilizing international standards and foreign research to evaluate proposed contractual mechanisms. It argues that the equality of contracting parties does not eliminate the distinctions between their legal functions, nor does the partners' mutual benefit exhaust the scope of the public interest. The rights of sports infrastructure users require independent consideration, given that they typically do not participate in negotiating investment terms. The article proposes specifying the legislative principle of accessibility for socially significant services through a contract annex defining the scope and timing of access, user categories, payment rules, responsible parties, and legal remedies. It demonstrates why aggregate visitor numbers or the formal opening of a facility are insufficient indicators of the fulfillment of social obligations. A distinction is drawn between obligations factored into the initial contract price, new requirements imposed by the public partner, and the consequences of external events necessitating a specific allocation of risks. Finally, the article analyzes the interplay between guarantees of legislative stability, permissible contract modifications, and contract termination on grounds of public interest. The article examines the possibility of using the legal mechanism of a contract for the benefit of a third party to protect specific users, incorporating a stipulation regarding consent for the modification or termination of the relevant rights. The research outcome lies in substantiating the legal link between an identified community need, the content of the service, its financing, and the available means of enforcement. The proposed approach elaborates on existing regulatory principles and can be applied when preparing sports infrastructure restoration projects. Its practical effectiveness requires further verification based on the analysis of concluded contracts.

Keywords: *public-private partnership, sports infrastructure, public interest, contractual guarantees, service accessibility, risk allocation, third-party rights.*

Дата першого надходження статті до видання: 12.09.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 28.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 18.11.2026